

Föreningen Sveriges Överförmyndare
c/o Jennie Burström
Nybyggarevägen 20
921 46 Lycksele

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L2@regeringskansliet.se

Föreningen Sveriges Överförmyndare (FSÖ) remissvar över betänkandet nya regler om arv och testamente – bland annat ett testamentsregister i offentlig regi och ett stärkt skydd för efterlevande sambor (SOU 2025:91). Dnr ju2025/01730

Sammanfattning synpunkter och ställningstaganden

- FSÖ har inga synpunkter på att skydd för sambo förstärks genom att den enskilde genom testamente ska kunna förorda att sambo ärver före gemensamma barn som då blir efterarvingar.
- FSÖ har inga synpunkter på förslaget att det ska bli fler situationer när arvinges rätt att ta del av arv eller testamente förverkas men vi ansluter oss till det särskilda yttrandet av Schöldt och Österberg. Istadarätten ska gälla vid tillämpningen av nya 7 kap. 3 a § ÄB. Den som förlorat sin rätt till laglott ska likt 15 kap. 4 § ÄB behandlas som avliden före arvlåtaren med följden att dennes barn har rätt till laglott i sin förälders ställe.
- FSÖ har inga synpunkter på de föreslagna förändringarna i basbeloppsreglerna.
- FSÖ är av uppfattningen att god man enlig 11 kap. 2 § föräldrabalken samt även framtidsfullmaktshavare ska vara behörig att ansöka om boutredningsman.
- FSÖ vill framföra att skyldighet att redovisning ska skickas till överförmyndaren enl. 19:14 a § ÄB, även bör gälla om delägare företräds av god man enl. 11 kap. 4 § föräldrabalken.
- FSÖ tillstyrker förslaget om inrättande av ett register över testamenten, men vill samtidigt framhålla vikten av att landets överförmyndare har tillgång till registret.

ÖVRIGA SYNPUNKTER

Kostnader för kommunerna

FSÖ vill inledningsvis framhålla att det som framkommer i SOU 2025:91 om att förslaget inte kommer att medföra några ekonomiska konsekvenser för kommuner är felaktigt.

Utifrån förslaget, kommer landets överförmyndare att behöva fatta fler beslut enligt 15:5 och 15:6 föräldrabalken.

Överförmyndarna kommer att behöva göra större, svårare och mer omfattande utredningar vilket kommer att bli kostsamt för kommunerna.

Det kommer att behöva förordnas fler gode män enl. 11 kap. 2 § föräldrabalken då fler ställföreträdare kommer att vara objektivt jäviga och inte kunna företräda sina huvudmän/omyndiga i frågor rörande dödsbo.

Det kommer att behöva förordnas fler gode män enl. 11 kap 3 § föräldrabalken med anledning av att kretsen av arvingar utökas och det därmed kommer bli fler arvingar som kommer anses vara bortavarande och sannolikt även fler okända arvingar.

Om arvsrätten utökas till att omfatta kusiner, kommer landets socialnämnder att behöva göra större, mer omfattande och mer tidskrävande utredningar. Om en avliden saknar arvingar och inte heller har skrivit ett testamente, träder Allmänna arvsfonden in som arvinge. För att arvsfonden ska acceptera ansvaret för ett dödsbo, krävs att det gjorts en komplett släktutredning. Kostnaden för denna utredning kommer att läggas på kommunerna. Vi vill därför återigen framhålla att förslaget kommer att påverka kommunerna ekonomiskt dels utifrån att utredningarna i sig kommer att bli mer kostsamma, dels genom att det sannolikt kommer att behövas ytterligare resurser i form av nyanställningar för att hantera dödsbon.

Stärkande av sambos ställning i förhållande till gemensamma barn

FSÖ vill framhålla behovet av tydlighet om när och varför överförmyndare ska/bör samtycka till ett arvsavstående till förmån för sambo.

Vi ser att det finns risker med att överförmyndare samtycker till att en huvudman eller en omyndig avstår arv till förmån för sambo och därmed blir efterarvinge.

Det finns en beaktansvärd risk att det, vid den överlevande sambons bortgång, inte finns något arv kvar och att arvinge som avstått från arv med överförmyndarens samtycke då blir utan det arv som denne haft rätt till.

Ett sådant scenario skulle kunna aktualisera en skadeståndsskyldighet för kommunen, vilket skulle kunna medföra stora kostnader för kommunerna.

Register över testamenten

FSÖ är generellt positiva till att det inrättas ett register över testamenten då det inte är ovanligt att ett testamente som upprättats aldrig hittas och den enskildes vilja och önskan kan då inte efterlevas.

Vi vill dock framföra att det är viktigt att landets överförmyndare får tillgång till registret. Överförmyndaren ska enligt 15 kap. 5 § besluta om att samtycka till egendomens fördelning i arvskifte för omyndiga och för personer som har god man eller förvaltare.

För att kunna fatta beslut, behöver överförmyndaren kunna säkerställa att en person som har god man/förvaltare, eller en omyndig som har del i dödsbo får det som hen har rätt till.

För att kunna säkerställa detta behöver överförmyndarna ha tillgång till alla handlingar rörande dödsboet. Det behöver kunna göras en kontroll för att säkerställa huruvida det finns ett registrerat testamente.

De som sammanställt Föreningen Sveriges Överförmyndares yttrande är styrelseledamöterna Sandra Åkerman och Xavier Galabert.

För Föreningen Sveriges Överförmyndare

Carina Sööberg
Ordförande